

60000 gld. Pred par leti je kupila država žrebca imenu Mathose za ploditev samo za kobile velikašev z baronom Hirš-em (Judom) za velikansko svoto 176000 gold., kateri konj pa, kakor znano, bil je nič. Vse to na podlagi postave in sklepa naših poslancev. Ljubi brat, ljubi kmetič, ali ti ne obstoji met, ti ne postane vroče, če to bereš?

Kolikor bi ti še razodel, pa ne dopušča mi prostor. Odeš še že več slišal, vse to leži v moči naših poslancev. Nikoli se niso naši kmečki poslanci za edrugačenje razmer potegnili, pač pa se pretepali, trčili čas za ničvredne razmere. Kaki pa so bili kmečki zastopniki? Dohtarji, profesorji, velikaši, učenci. In ti ljudje v njihovi velikanski učenosti so zake narobešne postave in naredbe, ter se nikdar igali, da bi se predrugačile na boljše. Saj pa zastuje, da skrbijo za svoje koristi, doktor za njemu bre postave, profesor za zboljšanje njegove plače penzije. Drug drugega podpirajo, nas pa pustijo stran. Zdaj od časa volitev pa potujejo od kraja kraja in se ponujajo za poslance. Ljubi kmetič to se mora prenarediti, drugače pridemo vsi kmetje na konec, ti slabši prej, ti boljši poznej in najtoboljši tudi lagoma. In če bi prišli boljši časi, da bi zemljišče več obrodilo, ne bilo bi boljše, ker pridelki bi imeli po takem slabšo ceno, ker urejena ni colnina proti uvažanju in drugih pridelkov iz drugih dežel. Vse nas zadržuje. Mladi ljudje gredo od nas v svet, da si iščejo službe, kdo bi jim zameril, vsak išče boljšega. Pomanjkanje delavnih moči. Sinovi se obračaje od očetovskih hiš, kaka služba jim je ljubša. Vse bi se dalo v popravilo. Kmetje imamo po prejšnjem volilnem letu 129 poslancev v peti kuriji, dobimo jih okoli 150, če bi se tih 150 postavilo v kmečko zvezo, bili bi najmočnejši v parlamentu in z lahkočo delovali proti vsem drugim zvezam. Do zdaj pa so se naši poslanci v vse druge zveze delili in so bili brez vsake moči. V prvi vrsti se mora edino proti uvažanju žita, in drugih pridelkov iz drugih dežel upeljati. Prideliti se mora nova postava, po kateri naj napove država primerno ceno o kmečkih pridelkih in ne jud borzi na Dunaji. Vlada naj krene, da se hipotekarni (punitni) dolгови poddržavijo in po 2 največ 3 gld. odstotkov obrestujejo.

Vse prej omenjene postave in naredbe naj se stranijo in popravijo, ktere so na škodo kmetištva urejene. To se more v prvi vrsti in ročno storiti, drugače na zboljšanje kmečkega stanu ni upati. Seveda si dozdajni zastopniki bodejo trdili, da to ali ono seči ni mogoče. Ta trditev je star in slab izgovor. Vreda, če je kaj treba za kmečki stan storiti, je naj nemogoče, za druge nepotrebne stvari pa, za plačanje plač in penzija uradnikom in častnikom, za topove, puške i. t. d. se najdejo zmiraj milijoni milijoni na razpolago. Kmetič ima ja denar in sekutor je ja tudi na pomoč. Da ravno za kmeta ni mogoče, so krivi kmečki poslanci. Eden poslanec dohtar in skrbi za postavo, ktera mu več zaslužka prinese, drugi je profesor ali uradnik, ima mastno plačo in ne upa proti vladi oestro postopati. Dragi kmetje,

ljubi stanovski bratje! to je moje mnenje in trdim, da se lahko doseže in dovrši, potrebno je le ostrih in neustrašenih kmečkih poslancev. Jaz sem imel večkrat priložnost opazovati v državnem zboru na Dunaji delovanje poslancev in se zlastnimi očmi prepričal istih delovanja.

Dragi kmetič, ako ti tu ali tam kdor trdi, naj si bode že dohtar, uradnik, profesor ali kdor koli, da moje mnenje in nazori niso mogoči, isti je nevednež in strahopetnež; postavi ga pred me, razložil in dokazal mu še bom kaj več. Gospoda se boji, da bi se kmetje in obrtniki pogodili in zedinili, ker potem bi bili prvi in merodajni faktor v državnem zboru, imeli bi prvo besedo in moč in bi se nam boljše godilo, zdaj smo pa sirote. Imamo le pravico do dela, trpljenja in plačil, za drugo skrbi pa gospoda. Kmetič pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal. Jaz se ne usiljujem za zastopnika, kandidaturo sem sprejel iz volje kmečkega in obrtniškega ljudstva. Neposlужujem se najetih agitatorjev in sleparskih sredstev. Kdor me ne pozna, naj me spozna in naj potem sodi in voli po svoji zdravi pameti. Šoloval sem čez 20 let v različnih uradih, kot ud okrajnega zastopa, ud ravnateljstva hranilnice, ud okrajnega šolskega sveta, krajni šolski ogleda, mnogoletni občinski predstojnik, sodniški cenilni mož, in prepričan sem, da mi na pravičnem potu nihče ne bo predbacival, da se nisem oestro in neustrašljivo mučil in upiral edino le za kmečke in obrtniške razmere in koristi. Živi kmečki in obrtniški stan, prvi steber države in kmečkega društva. V stanovski ljubezni in najodličnejšim spoštovanjem

Ludovik Kresnik,

kmet na Črešnjevci pri Slov. Bistrici.

„Štajerc“ prejel je sledeče pismo:

Maribor, dne 26. novembra 1900.

Slavno načelno uredništvo „Štajerca.“

v Ptuj.

Vljudno vprašam, do kedaj je čas za prihodnjo številko „Štajerca“ rokopis poslati. Jaz zbral sem že več stvari, katere bodejo za Vaš list prav primerne (pasale).

V zadnjem „Gospodarji“ in „Südsteirische Post“ je „Štajerc“ parkrat notri! jaz tega nisem mogel za-
brani; vem pa za eno poročilo (notico), katero bi obema tema časnikoma tak strah naredilo, da ne bi nobeden teh časnikov nikdar več kakega poročila (notico) tako ali tako čez „Štajerca“ pisal.

Gospod načelni urednik! Jaz potrebujem najprvo znesek 120 gld. (stodvajset) zakaj, razložim na željo natančneje. Bi-li jaz od slavnega vodstva ta znesek dobil, ako bi jaz po predpisu dolžno pismo od sebe dal, plačilno vsakega prvega dneva v mesecu po 10 gold. s 6 % obrestmi? Sem oženjen in imam zunaj hiše eno hčer, katero na dom ne smem upeljati in zdaj je priložnost, jo v en zavod dati (Ljubljano.)

Ako je to mogoče, bil bi hvaležen, pravočasno vsakega prvega s poštno nakaznico 10 gld. in za

vsako številko brezplačno (za „Štajerca“) 100 tiskanih vrst poročil iz Maribora in okolice poslati.

Poročilo, katero bode strah napravilo, da ne bode noben časnik (namreč „Gospodar“ in „Süddeutsche Post“) več „Štajercu“ sovražen, pošljem precej po sprejemu odgovora, katerega prosim prej kot mogoče.

Naslov prosim, da se naredi na dom, ker v tiskarno ni varno.

Z vsem spoštovanjem udani

Augustin Janša

Naslov:

urednik „Slovenskega Gospodarja.“

Augustin Janša

Marburg

Schwarzgasse 3, I. St.

Prav dobro! Tedaj vemo mi, zakaj „Gospodar“ čez „Štajerca“ „šinfat!“ Ne, vera je v nevarnosti in slovenski narod tudi ne, ako „Štajerc“ samo 120 gld plača, potem dela urednik „Gospodarja“ tudi za „Štajerca“! Cela „šinfarija“ bila je torej samo zato, da se denar iz nas izpreša! Fej hudič!

Ljubi „Slovenski Gospodar!“ kar ti čez „Štajerca“ pišeš, tega ti itak noben človek ne verjame in tvoja „šinfarija“ ni niti enega vinarja vredna, velikomanj 120 gld. Ako ti toraj potrebuješ denar, išči ga kod drugot skup zgnati, saj je še veliko kmetov, ki so tako neumni, da tebi denar pošiljajo, od „Štajerca“ pa ti ne dobiš nič, čega hvališ, ali pa če čez njega „šinfat!“

Vojna v Južni Afriki.

Burski predsednik Krüger je izgubil baje zadnjo upanje, da bi dosegel v Evropi svoj namen, da bi pridobil kako velevlad, ki bi predlagala mednarodno razsodišče. Tudi v Holandiji je bil odbit. Baje ne pojde Krüger nikamor več, nego ostane v Haagu, kjer počaka izid vojne. Kakšen bode ta konec, o tem seveda ni dvomiti. Lord Roberts je že v Kapstadt, da se odpelje domov, lord Kitchener pa je prevzel nadpoveljništvo z naročilom, da napravi bojem čim najhitrejši konec. Kitchener ni genialen strateg, pač pa previden in obziren. S tema dvema lastnostima je zatrl ustajo v Sudanu in zatrl bo jo tudi v Južni Afriki. V Johannesburgu je ukazal najostrejši odredbe, ker so simpatije meščanov do Burov še vedno večje, ko strah pred Angleži. Vso mesto je obdal s trnjevo žico, da ne more sovražnika nihče zalagati z živili. Razen tega je ustanovil posebne vrste čet, „Rand Rifles“ iz angleških podanikov, ki živijo že dalje časa v burskih republikah in jih zato poznajo dobro. Kitchener upa, da uženene s temi domačini Bure najhitrejši. Glavno pozornost obrača Kitchener seveda na Deweta, ki mu je nevarnejši ko vsi drugi burski poveljniki. Tega hoče ujeti, ker potem bo vojne res konec. General Knox, ki je bil parkrat že tepen, je Dewetu vedno zapetami. Prekoračil je tudi reko Caledon in preganja Deweta, ki je baje že

utrujen. Dewet je sedaj blizu Rouxvilla. Angleži so pustili živila za Coledonom. Detwet je baje obdan od vseh strani in ne more v Kaplandijo. Kakor že večkrat, obrača se tudi sedaj vsa pozornost časopisja na Deweta. Krüger ni opravil ničesar pozitivnega, in če zaide še Dewet v pest Knoxa, je odpor Burov končan.

Dogodki na Kitajskem.

Kako lažnjive in brezvestne so kitajske oblasti, dokazuje najnovejšo poročilo iz Pekina. Med tem, ko so se mirovna pogajanja že vršila ter so kitajski pooblaščenici poslanikom zatrjevali, da store Kitajci vse, kar je treba, da se napravi ustaji in silovitostim konec, so v Kwei Hsu Čengu usmrtili deset Evropejcev in več sto krščanskih domačinov. V Pekinu samem so nameravali boksarji 19. p. m. izzvati nove poulične boje, a se je namera preprečila. Cesarica vdova pa je baje tudi že izprevidela, da preti dvoru in državi največa nevarnost, ako se hitro ne vrne v Pekin in se ne sklone mir. Zato je Tungfuhsinga odstavila in obsodila glavarja boksarjev Yü-Hsiena na smrt. Cesar se vrne v kratkem v Pekin. Poslaništva se sezidajo zahodno tatarskega predmestja ter se obdajo z zidom in okopom. Večje operacije so sedaj nemogoče, ker vlada na Kitajskem silen mráz.

Zunanje novice.

Vsa rodbina zgorela. Iz Vexjöja na Švedskem poročajo: Minolo noč je zgorela tu kmetiška hiša, v njej pa so zgoreli kmet, kmetica in četvero otrok. Tudi neki drugi moški se je opekel tako, da je umrl.

Deček, ki je deklica. Žena Joška Horvata v Sotinu je pred tremi tedni rodila zdravo in močno dete. Babica je rekla materi, da je povila sinčka, zato so otroka krstili za Joška. Ko pa je mati čez 6 dni vstala in otroka skopala, je videla, da je Joško — deklica. In preko noči je dobil Joško ime — Julijana!

Milijonar — tat. Pariška policija je zalotila milijonarja Augusta Tevrot, ko je v družbi tatov kradel. Tevrot je veleomikan mož najboljše pariške družbe, star 30 let. Kradel je radi golega športa, ker ga je razburjenost prijetno zabavala. Prvič je kradel kot 19-letni mladenič. Kradel pa je 11 let. Imel je tikoma policijskega ravnateljstva svojo elegantno palačo in dasi je policija zaprla mnogo njegovih tatinskih tovarišev, vendarle njemu ni prišla na sled. Končno pa so ga zalotili s tremi drugimi tatovi. Branili so se in ubili celo nekega redarja, končno pa so jih vendarle uzigali in zaprli. Milijonar — tat, ki krade za zabavo, je pač pristna prikazen novejšega življenja.

Zakaj se je nekdo usmrtil. V New-Yorku se je nedavno ubil zasebnik Herman, ter je kot vzrok svojega samomora navel v oporoki sledeče: Oženil sem se z vdovo, ki je imela odraslo hčer. V to deklico se je zaljubil moj oče ter jo poročil. Oče mi je postal toraj zet, pastorka pa mačeha. Zena mi je rodila sina, ki je postal mojemu očetu svak, meni pa ujec, ker je